

Paikallisraha

Paikallisraha, merkkari, vaihtopiiri, LETS

□

Sisällys

- [1 Paikallisraha LETS \(Local Employment and Trading Systems\)](#)
- [2 Lisätietoa](#)
 - [2.1 Suomeksi](#)
 - [2.2 Ulkomaalaisia sivuja](#)
 - [2.3 Nettivideot](#)
 - [2.4 Kirjallisuus](#)
 - [2.5 Vaihtopiirejä](#)
 - [2.6 Ohjelmistoja](#)
- [3 Verotus](#)
 - [3.1 1. VAIHTOTYÖ / PALVELUKSET](#)
 - [3.1.1 Työsuhde ja työnantajan käsite ennakkoperintälain mukaan](#)
 - [3.1.2 Ennakonpidätys ja työnantajan sosiaaliturvamaksu](#)
 - [3.2 2. LAINAUSTOIMINTA](#)
 - [3.3 3. TAVARAN MYYNTI](#)
 - [3.4 4. ELINKEINONHARJOITTAJA VAIHTOPIIRISSÄ](#)
 - [3.5 5. VAIHTOPIIRITOIMINNAN MUUT VAIKUTUKSET](#)
 - [3.6 6. VAIHTOPIIRITULOJEN ILMOITTAMINEN VEROTUKSEEN JA TYÖNANTAJAN VUOSI-ILMOITUS](#)
 - [3.7 7. VEROTUKSEN TOIMITTAMINEN](#)
- [4 Vaihtopiiri malli LUONNOS](#)
 - [4.1 Toiminta-alue](#)
 - [4.2 Mitä vaihdetaan](#)
 - [4.3 Miten](#)
 - [4.4 Tili](#)
 - [4.5 Vaihtopiiriin liittyminen](#)
 - [4.6 Vaihtopiiristä poistuminen](#)
 - [4.7 Vaihtopiirisivusto](#)

Paikallisraha LETS (Local Employment and Trading Systems)

Poimintoja netistä:

- Verkostossa mukana olevat tarjoavat palveluita, tavaroita ja osaamista toisilleen, ja maksut hoidetaan paikallisvaluutalla, joka voi olla merkkari, käpy tai pojo. Oikean rahan sijaan käytetään siis virtuaalirahaa, jonka arvo vastaa yhtä euroa. Esimerkiksi yksi palvelu, vaikkapa housunlahkeiden lyhennys, vastaa 10:tä merkkaria. Ydinajatuksena on toimeentulon ja paikallistalouden tukeminen. (Kuningaskuluttaja TV1 <http://kuningaskuluttaja.yle.fi/node/1764>)

- Vahvistaa paikallista yhteisöllisyyttä ja taloutta. Toimivuutta rajoittaa sen yhteensovittaminen virallisen talouden kanssa. Lähde: [Kulutuskarkuruus elämänpoliittisena valintana](#)
- Alan Watts taivasteli jo 1930-luvulla: "On absurdia sanoa, etteivät ihmiset voi vaihtaa keskenään, koska ei ole rahaa. Se on kuin sanoisi, ettei voi rakentaa taloa, koska ei ole metrejä eikä senttejä!" Paikallisvaluutta estää pääomien muodostumisen, sillä näitä markkoja ei kannata säästää eikä niiden piirissä tunneta korkoa. Paikallisen vaihdon välineenä markka on vain merkintä tai tietokonerivi suoritetusta työstä tai käytetystä palvelusta. Rahattomat ihmiset saavat hommia ja tarvitsemiaan tuotteita palkkioksi osaamisestaan. Järjestelmä torjuu tehokkaasti niin taloudellista kuin sosiaalistakin syrjäytymistä. Toden puhuen Suomikin on uuden markan alueeksi aivan liian iso, kuntataso on sopivampi. Voitaisiinkin puhua Mikkelin ja Pöytyän markoista. Hyvinvointipalvelujen ja verotuksen kannalta paikallisraha luo mielenkiintoisia näkymiä nyt kun kunnat kärvistelevät rahapulassa ja karsivat kovalla kädellä esimerkiksi hoiva- ja sivistyspalvelujaan. Kunnallisvero voidaan vallan hyvin maksaa paikallisrahalla eli työsuorituksilla päiväkodissa, puistossa, vanhainkodissa tai koulussa. <http://arkisto.vihrealanka.fi/98/13/visiitti.html>
- Irlantilaisen taloustieteilijän Richard Douthwaiten mielestä paikallisraha on avain hyvinvointiin ja yhteisöjen vahvistumiseen. Uudet rinnakkaiset rahajärjestelmät voivat irrottaa alueet - vaikkapa kunnat - maailmantalouden heilahteluista. New Yorkin osavaltiossa, tuotteita ja palveluja kaupataan paikallisella paperirahalla, joka tunnetaan nimellä Ithaca hours. Osa paikallisrahoista on kuntien liikkeelle laskemia. Ihmiset voivat maksaa kunnallisia maksuja ja veroja paikallisrahalla ja kunta voi rahoittaa sillä tarjoamiaan palveluja. Näin kunnat ovat onnistuneet työllistämään ihmisiä hyvin tehokkaasti. Paikallisrahaa voi painaa tarvittavan määrän, ja koska se ei ole vaihdettava valuutta, rahan arvo ei voi romahtaa. Suurempi omavaraisuus vähentäisi alueiden tarvetta kilpailla yhä matalammilla tuotantokustannuksilla yritysten houkuttelemiseksi, työttömyyttä pystyttäisiin vähentämään ja poismuuttoa hillitsemään. Samalla alueiden hallinnot voisivat muuttaa talouttaan ekologisesti kestävämmiksi ilman kilpailukyvyn menetyksen pelkoa. Myös yksi euron pääarkkitehdeista, belgialainen Bernard Lietaer, keskittyy nykyisin edistämään paikallisrahaa. Hän katsoo, ettei vanha teollisen ajan rahajärjestelmä sovellu informaatioaikaan. Monet viimeaikaiset talouskriisit ovat osoitus tästä. <http://www.voima.fi/content/view/full/1147?PHPSESSID=69e1a264a18526f2380ed2a0eaf67921>
- Vaihtopiirit edistävät ihmisten laaja-alaista aktivoitumista ja luovuutta. Omavaraisuus kasvaa, kun vauraus (=raha) ei virtaa paikkakunnalta mihinkään, vaan kiertää paikallisesti vaurastuttaen paikallisia asukkaita loputtomiin. Vaihtopiirit (LETS) eivät tuo mitään uutta. Kyse on siitä, että työntekijän on halutessaan saatava sopia itse työehdoistaan (AY-liikkeen sijaan) ja työn verotusta on vähennettävä ja korvattava se esim. alv:lla ja etenkin haittaveroilla. Sotumaksut on toteutettava työntekoa vähemmän lannistavalla tavalla, kuten eläkesäästötileillä tai sotulainoilla. LETS-rahaman kiertäminen omassa kunnassa rajoittaa ihmisiä valitsemasta heille sopivinta ratkaisua ja aiheuttaa näin turhia hyvinvointitappioita. Lähde: [Helsingin kestävä kehitys Paikallisagenda 21](#)
- "On pikemminkin absurdia kuin traagista sanoa, että ihmiset eivät voi vaihtaa keskenään, koska ei ole rahaa, sillä se on kuin sanoisi, ettei voi rakentaa taloa, koska ei ole metrejä ja senttejä." Tästä Alan Wattsin 1930-luvun laman aikana esittämästä ajatuksesta lähtee vaihtopiirien toiminta. Vaihtopiirissä jokaisella on aina rahaa, sillä tili saa rauhassa mennä miinukselle eikä korkoa tarvitse maksaa. Vaihdon välineenä toimii paikallisraha, jonka arvo on sama kuin virallisenkin rahan. <http://www.uta.fi/lehdet/aviisi/9814/paikalli.html>
- Suomessa paikallisrahaa käyttävä vaihtopiiritoiminta on rajoittunut pienimuotoiseksi ja naapuriavun luonteiseksi. Syy löytyy Suomen verotuslainsäädännöstä: mitään tuottavaa ei saa tehdä maksamatta siitä veroa. http://www.kepa.fi/kumppani/arkisto/2001_1/1513
- Tansanian Bulongwan sairaalassa maksun voi kattaa vuohella tai työsuorituksilla. Venäjällä

kerrostaloa rakentaneet urakoitsijat saivat palkaksi talosta asunnon itselleen. "Paikallisraha tarjoaa edes pienen mahdollisuuden vaikuttaa omaan elämään paikallistasolla. Se on vastapaino globalisaatiolle ja turvaverkosto ihmisille" "Kun ostan Vaasan paikallisrahalla kirpputorilta paidan, tiedän että raha jää Vaasan sisälle, eikä kukaan spekuloi sillä". Laurilehto uskoo kahden rahan rinnakkaisjärjestelmään, jossa paikallisrahan rinnalla toimii globaali vaihdettava valuutta. "Me pyrimme muuttamaan vain rahan. Tietysti toivomme, että samalla toimintaan liittyy kestävä kehitys ja valistunut kuluttaminen".

http://www.kepa.fi/kumppani/arkisto/2001_1/986

- Kaupungin työntekijöiden palkoista puolet alettiin maksaa paikallisrahassa, ja se kelpasi myös paikallisten verojen maksuun. Kauppiaatkin hyväksyivät paikallisrahan maksuvälineeksi, sillä setelit saattoi koska tahansa vaihtaa pankissa shillinkeihin.
http://www.kepa.fi/kumppani/arkisto/2001_1/1514
- "Päädyimme bia-seteleihin, koska niitä on helpoin käyttää. Vaihtokauppa pelkillä tavaroilla on vaikeampaa. Biaa voi kuitenkin käyttää maksuvälineenä vain oman yhteisön tuotteisiin ja palveluihin, ulkoa tuodut tavarat maksetaan bahteissa. Myös paikallisen tuotteen hinta voi olla osittain bahteissa. Eli bia ei missään nimessä ollut syrjäyttämässä bahtia" "Kuitenkin, jos Kudchumin yhteisö näkee, että tämä hanke on potentiaalisesti hyödyllinen yhteisön taloudelle, ja bia-prosessia halutaan viedä eteenpäin, yhteisön tulee kysyä lupa valtiovarainministeriltä. Silloin järjestelmä olisi lainmukainen", keskuspankki muistutti.
http://www.kepa.fi/kumppani/arkisto/2001_1/1512
- Vaihdossa käytetään paikallisrahayksikköä, jolla voi hankkia tavaroita tai palveluja muilta piirin jäseniltä. Vaihtopiirin jäsenillä on käytössään tili, johon yksiköitä kerätään. Myös elinkeinonharjoittajat, kuten leipurit, viljelijät tms. voivat liittyä vaihtopiiriin, mutta toiminta on veronalaista samalla tavalla kuin silloin, kun he saavat palkkioksi rahaa. Nykyisessä talousjärjestelmässä yhteisöt ovat riippuvaisia rahasta, joka virtaa niihin ulkopuolelta. Jos yhteisö jää ilman tätä rahaa, esimerkiksi jos paikkakunnalla suljetaan tehdas, ihmiset köyhtyvät. Vaikka heillä olisi käytössään resursseja ja tekijöitä työlle, ei heillä ole rahaa, jolla maksaa työn tekemisestä. Paikallisraha on tärkeä väline, jolla yhteisön riippuvuutta maailmantaloudesta voidaan alentaa. Tunnetuin paikallisrahajärjestelmä on kanadalaisen Michael Lintonin kehittämä LETS-järjestelmä (local exchange trading system).
<http://www.piraija.net/?mod=artikkelit&menuId=30&topic=6&id=23>
- Niissä sovelletaan ikivanhaa luontaistalouden ideaa nykyaikaisin tilinpitomenetelmin. Periaatteessa kyseessä on yksinkertaisesti monenkeskinen vaihtokauppa. Miksi ihmisten pitäisi olla toimettomia vain, koska heillä ei ole rahaa? Sehän ei ole taloudellisen toiminnan tarkoitus. Tietämättömyydestä, haluttomuudesta tai kyvyttömyydestä johtuva toimettomuus on ymmärrettävää - rahan puutteesta aiheutuva joutilaisuus vaikuttaa farssilta.
<http://www.kaapeli.fi/viridis/archive/kesa99/art1.htm>
- TV2:ssa oli 24.3.2000 ohjelma Kendalissa Englannissa toimivasta paikallisyhteisöstä otsikolla Oravannahat takaisin. Rahayksikön nimi on kent alueen läpi virtaavan Kent-joen mukaan. Ohjelman sisältöä: Kylät pysyvät hengissä, kilpailu ei hetkauta kyliä, työn arvo pysyy, on paljon sosiaalista kanssakäymistä, ei korkoa, lainaa saa ilmaiseksi, raha pysyy kylässä, luomutuotteita, puuseppä ottaa maksuksi puolet kentteinä, taloja kunnostetaan kenteillä, myytäviä tuotteita ja palveluja on 200.
<http://www.kolumbus.fi/leo.mirala/Tutkimuksia/valuutta.htm>
- Suomessa on se, että paikallisraha katsotaan veronalaiseksi tuloksi, jota ei voi maksaa paikallisrahalla. Verokohtelu tekee paikallisrahakokeilut Suomessa lähes mahdottomiksi, vaikka niistä saattaisi olla suurtakin hyötyä esim. Kainuun tai Lapin kriisialueilla.
<http://www.maailmankaupat.fi/lehti/arvostelut/arvostelu0404.html>
- Paikallisrahatalous on ihmistä varten eikä, niin kuin vallitsevassa systeemissä yhä enemmän näyttää olevan, ihmisen taloutta varten. Paikallisrahalla toimivien vaihtopiirien epärealistisuutta perustellaan sillä, että systeemi ei sovi teorioihin. Sanotaan, että se sotkisi

hyvinvointivaltion perusrakenteet ja johtaisi likipitäen talouskatastrofiin. Lisäksi skeptikkojen rasitteena on joko-tai -asetelma, vaikka paikallisraha meidän oloissamme toimisi luonnollisesti euron rinnalla. Vaihtopiirin vaihdoista voidaan maksaa kansallisella valuutalla aivan samat lakisääteiset velvoitteet kuin normaalilla rahalla toimittaessakin. Verot, sotut ja eläkemaksut maksetaan markoilla. Työpalvelusten vaihdoissa pitää ottaa hinnasta markoissa se osa, mikä menee näihin velvoitteisiin. Aivan mahdollista kuitenkin olisi, että kunta liittyisi vaihtopiiriin ja ottaisi kunnallisveron maksuksi paikallisrahaa, jolla maksaisi koulukyytimaksuja vaihtopiirin jäsenenä olevalle taksille, joka paikallisrahalla leikkauttaisi hiuksensa parturissa,

<http://arkisto.vihrealanka.fi/99/5/kommentti.html>

- Huomattavasti suositumpia vaihtopiirit ovat esimerkiksi Brittein saarilla, missä ne paikkaavat myös sosiaaliturvan aukkoja. Pelkästään Englannissa ja Walesissa toimii viitisensataa vaihtopiiriä. Ei haluta kyseenalaistaa toimivaa järjestelmää, koska ei tiedetä toimisiko vaihtoehtoinen järjestelmä. <http://www.ylioppilaslehti.fi/2000/000512/000512raha3.html>
- Eniten rahasta hyötyvät pienet, paikallistalouteen juurtuneet yritykset. Sinänsä paikallisraha on täysin laillista puuhaa. Verot ja työnantajamaksut maksetaan asianmukaisesti tavallisilla markoilla. Sopiva suhde on esimerkiksi 60 prosenttia paikallista ja 40 prosenttia tavallista rahaa. Yhteiskunnan vaatimien maksujenkin takia helpointa on määrittää paikallisvaluutan arvo tavallisen rahan arvoksi. Siis yksi paikallisraha on yksi markka ja myöhemmin yksi euro. Verottajalle paikallinen raha ei ainakaan periaatteessa ole ongelma. Sitä käsitellään rahan arvoisena vastikkeena ja niin muodoin normaalina tulona. Yrittäjät saavat vaihtopiiriltä kuukauden parin välein tulostettavan tiliotteen. Yksityishenkilöt liittävä tiliotteet veroilmoitukseensa. <http://www.taloussanommat.fi/pdf/199816737>
- Kuntalaiset voisivat halutessaan maksaa kunnallisveronsa paikallisrahalla, eli tekemällä palveluja toisilleen. <http://www.paulivalimaki.net/kolumnit/2002/01eurojatampereenmarkka.php>
- Yritysneuvoja Tuomas Sarjanoja Toholammin kehitys Oy:stä kertoo, että toukokuun alussa käyttöön otettua TOHOa on liikkeellä jo reilun 20 000 euron edestä. Kunta antaa niitä opiskelijastipendeinä, yritykset ovat ottaneet niitä omaan käyttöönsä ja lisäksi yksityiset ovat ostaneet niitä lahjakorteiksi. <http://www.keskipohjanmaa.com/gen/501353.asp>

Lisätietoa

Suomeksi

- [Kuningaskuluttaja: Vaihtopiiristä rahansäästöä ja iloa elämään](#)
- [Yhteishyvä](#)
- [Syvällisempää pondintaa: Rahasta paikallisrahaan](#)
- [Vaihtopiiritoiminta Savonlinnassa](#)
- [Vaihtopiireissä säästeliäisyys ei kannata](#)
- [Kumppani: Paikallisraha Suomessa](#)
- [Kumppani: Paikallisraha Naapuriapua vai piikki globalisaation lihassa](#)
- [Kumppani: Itävallassa paikallisraha 30-luvulla](#)
- [Kumppani: Hiiri joka karjaisi](#)
- [Vaihtopiirit ja paikallisrahat](#)
- [Voima: Paikallisraha tukisi alueiden Eurooppaa](#)
- [Nettiradio Mikaeli: Kaikki raha on leikkirahaa](#)
- [Nettiradio Mikaeli: Vaihtoehtotalous ei sovi valtion pirtaan](#)
- [Nettiradio Mikaeli: Vaihtopiiritoiminta](#)
- [Oravannahat takaisin](#)
- [Maailmankauppalehti: Nykyaikainen paikallistalous -kirja-arvostelu](#)
- [Paikallisraha toimii arjessa](#)

- [Vihreä lanka: Tätä markkaa ei voi varastaa](#)
- [Ylioppilaslehti: Vähäväkisten vaihtoehtotalous](#)
- [Kansan omasta rahasta](#)
- [Aikuisten leikkiraha](#)
- [Toholammilla käytössä oma paikallisraha TOHO](#)
- [Vaihtorengas - Oulun seudun vaihtopiiri](#)
- [Paikallistaloudet - kapula markkinavoimien rattaissa](#)
- [Käpy on sopimus](#)
- [Maine on valuuttaa](#)
- [Vihreä lanka 24/2009](#)
- [Valuuttana virtuaalikäpy](#)
- [Vaihtopiirit ja paikallistalous](#)
- [Google:paikallisraha](#)
- [Google:vaihtopiiri](#)

Ulkomaalaisia sivuja

- **Complementary currencies in Europe -CD** CD:tä on hankittu yhteistilauksella Suomeen muutamia. Lisätietoa voi kysellä esimerkiksi www.rihmasto.fi ja sieltä Hanslankarilta.
- Internetistä hakusanoilla LETSystem, local money, local currency, Tauschring, bytesring, SEL (Le Systeme d`Echange Local), La Otra bolsa de valores ja Trueque.
- [LETS Forum](#)
- [LETSystems](#)
- [Wikipedia:Complementary currency](#)

Nettivideot

- Ilmeisesti video [Michael Linton](#)

Kirjallisuus

- DOUTHWAITE, Richard (2004): Nykyaikainen paikallistalous, LIKE/Otava, (alkuteos R. Douthwaite: Short Circuit - Strengthening Local Economies for Security in an Unstable World, The Lilliput Press Ltd, Dublin, 1996) [Kirja-arvostelu](#)
 - Short Circuit löytyy myös webistä: <http://www.feasta.org/documents/shortcircuit/contents.html>
- Perustetaan vaihtopiiri!, Salla Laurilehto (Vaasalainen paikallisrahakouluttaja)

Vaihtopiirejä

- Pääkaupunkiseudun vaihtopiiri (ent. Helsingin seudun vaihtopiiri). Perustettu vuonna 1995.
- [Oulun vaihtopiiri Vaihtorengas \(käpy\)](#). Perustettu vuonna 2006. <http://jove.prohosting.com/msurakka>
- Savonlinna (ropo), Joensuu, Kemi, Kuopio, Lempäälä, Vaasa (wasa), Ähtäri.
- Kyrönmaan vaihtopiiri (Kyrö). Perustettu 1997 Vaasan yliopiston tutkimuslaitoksen projektina. Tukea hanke sai alueen kunnilta, mutta myös EU:n aluekehitysrahaston 5b- rahoista.
- Turun vaihtopiiri (pojo)
- Tampereen Virtuaalikäpy-vaihtopiiri

Ohjelmistoja

- [Cyclos](#) Erittäin laadukas ohjelma. Käännöstyö meneillään suomeksi (11/2009)
 - Katso aiheesta oma sivu <http://www.wikikko.info/index.php/Cyclos>

- [uniLETIM](#)
- [Web-enabled LETS System](#)

Verotus

Italialaisen yhteisön paikallisraha 2005

- [Wikipedia](#): Suomen verottaja katsoo vaihtotyön olevan kaksi toisistaan irrallista työsopimusta tai toimeksiantoa ja siten molemmin puolin veronalaista tuloa. Normaali naapuriapu tai vähäinen vaihtotyö on kuitenkin sallittu ilman veroseuraamuksia.
- **Savonlinnan vaihtopiirin verotuskysymyksistä (Savonlinnan verotoimisto Kari Valovirta 12.9.2000):** [Savonlinnan vaihtopiiri](#)

YLEISEN TULON VERONALAISUUS

Tuloverolain mukaan veronalaista tuloa ovat säädetyin rajoituksin kaikki verovelvollisen rahana tai rahanarvoisena etuutena saamat tulot. Vaihtopiirin toiminnassa ehkä useimmin esiin tuleva poikkeus on tavanomaisen koti-irtaimiston myynti, josta tarkemmin kohdassa 3.

1. VAIHTOTYÖ / PALVELUKSET

Työsuhde ja työnantajan käsite ennakkoperintälain mukaan

Ennakkoperintälaiassa on säännöksiä siitä, miten verojen ennakkoperintä on toimitettava. Lain 13§ mukaan *palkalla* tarkoitetaan kaikenlaatuista palkkaa, palkkiota, etuutta ja korvausta, joka saadaan työ- tai virkasuhteesta. *Työnantajalla* tarkoitetaan lain 14§ mukaan sitä, jonka lukuun tehdystä työstä palkka maksetaan. Työnantaja on vastuussa paitsi ennakonpidätyksen toimittamisesta myös ennakonpidätyksen ja työnantajan sosiaaliturvamaksun maksamisesta.

Vaihtopiiriläisten tekemän työn tulos tulee välittömästi työn teettäjän hyväksi. Työ perustuu myös osapuolten väliseen sopimukseen ja sitä tehdään työn teettäjän johdon ja valvonnan alaisena vastiketta, paikallisrahaa, vastaan. *Kysymyksessä on katsottava olevan ennakkoperintälaiassa tarkoitettu työsuhde.* Työnantaja (työn teettäjä) vastaa yleensä työstä johtuvista kustannuksista. Hän voi korvata työn tekijän vaatimuksesta tälle kertyvät työstä välittömästi johtuvat kustannukset, esim. työvälineet, valmistus- ja tarveaineet sekä erityiset matkakulut (ennakkoperintälain 15§).

Ennakonpidätys ja työnantajan sosiaaliturvamaksu

Ennakonpidätys toimitetaan vain rahana maksettavasta palkasta, joten sitä ei vaihtotyöstä toimiteta. Työnantajan sosiaaliturvamaksu on suoritettava kaikenlaisesta palkasta, myös tavarana tai palveluna saadusta. Työn arvona pidetään sitä palkan määrää, jonka työn teettäjä olisi joutunut ulkopuoliselle maksamaan. Käytännössä joidenkin töiden tai palvelujen hinnoittelu on vaikeaa, koska tällaisille töille ei ole vakiintuneita markkinoita (esim. kissa- ja koiraseura). Työnantajan sosiaaliturvamaksu maksetaan vain, jos kuukaudessa maksettava palkkasumma on yli 100 mk.

2. LAINAUSTOIMINTA

Vaihtopiirissä tapahtuva tavaroiden lainaus tuottaa vastiketta lainaajalle. Se on vuokratuloa esineestä ja saajalle verotettavaa tuloa. Vuokratulo on pääomatuloa, eikä siitä tarvitse toimittaa ennakonpidätystä eikä maksaa työnantajan sosiaaliturvamaksua.

Vuokraustulosta saa vähentää siihen liittyvät kulut, esim. vuokraustapahtumaan kohdistuvan suhteellisen osuuden lainattavan esineen hankintahinnasta. Lainauksen hinnoittelu, so. yleisen käyvän hintatason määrittely, on varmaan ongelmallista, koska tällaista toimintaa ei muutoin paljoa harjoiteta. Vähäisen koti-irtaimiston, esim. puutarhan käsityökalujen, kissankuljetuslaatikoiden, kiikarin ym. lyhytaikaisesta lainauksesta en katso useinkaan syntyvän vuokratuloa, koska esineen hankintahinnasta tehtävä vähennys on saatua vuokraa suurempi ja kysymys on varsin vähäisistä summista puoleen ja toiseen.

Vaihtopiirin luettelossa mainittu viljelypalstojen vuokraus on verotettavaa maatalouden tuloa, jos palstojen vuokraajaa muutenkin verotetaan maatalouden harjoittajana.

3. TAVARAN MYYNTI

Omassa käytössä olleen tavanomaisen koti-irtaimiston myynnistä saatu voitto ei ole veronalaista tuloa siltä osin kuin tällaisista luovutuksista verovuonna saadut luovutusvoitot ovat yhteensä enintään 30 000 mk. Koska vaihtopiirissä tapahtuva tavarantoiminta on satunnaista, ei mainittu yläraja useinkaan ylity. Muun kuin tavanomaisen koti-irtaimiston myynnistä saatu luovutusvoitto on verotettavaa pääomatuloa. Koska kysymyksessä on pääsääntöisesti vanhan ja käytetyn tavarantoiminta, ei luovutusvoittoa juuri syntyne. Tavarantoiminta ei kuulu vaihtopiiritoimintaan.

4. ELINKEINONHARJOITTAJA VAIHTOPIIRISSÄ

Jos elinkeinonharjoittaja toimii vaihtopiirissä omalla alallaan, esim. parturi tukanleikkauksessa tai automekaanikko auton korjauksessa, nämä tulot ovat hänen ammattituloaan, eikä niitä voida käsitellä vaihtopiirissä saatuna tulona. Sama koskee myös maatalouden harjoittajaa. Asiaan liittyy yleensä myös arvonlisäverovelvollisuus.

5. VAIHTOPIIRITOIMINNAN MUUT VAIKUTUKSET

Vaihtopiirissä saaduilla tuloilla on vaikutusta myös sosiaalietuuksiin ja tapaturmavakuutuksiin. Nämä tilanteet on syytä selvittää tarkemmin työvoimatoimiston ja vakuutuslaitosten kanssa.

6. VAIHTOPIIRITULOJEN ILMOITTAMINEN VEROTUKSEEN JA TYÖNANTAJAN VUOSI-ILMOITUS

Vuosittain vaihtopiiritoiminnasta kertynyt tulo on saajien ilmoitettava omassa veroilmoituksessaan.

Käytännön kannalta olisi hyvä, jos vaihtopiiri tekisi tätä ennen yhteenvedon jäsentensä tuloista ja selvittäisi käytetyt hinnoitteluperusteet. Työnantajien on annettava vuosittain maksamistaan palkoista vuosi-ilmoitus, jossa on palkansaajakohtaisesti eritelty maksetut palkat ym. Kotitalouteen palkattujen työntekijöiden osalta tästä on poikkeus. Jos työntekijälle maksettava palkka (saatu tulo) jää alle 1 000 markan vuodessa, ei vuosi-ilmoitusta tarvitse antaa. Koska tässä on kysymys työn teettäjäkohtaisesta tarkastelusta, jää raja varmasti useimmiten ylittymättä.

7. VEROTUKSEN TOIMITTAMINEN

Verotuksessa lasketaan vuosittain yhteen verotettavat tulot ja vähennetään niistä tehtävät vähennykset. Näin esim. *palkkatulot ja vaihtopiiristä saadut tulot lasketaan yhteen. Laskutoimitusten lopputuloksena saadaan verotettava tulo ja tämän pohjalta määräytyy maksettavan veron määrä. Jos ennakonpidätyksenä tai ennakonkantona peritty vero ei kata lopullisen veron määrää, peritään erotus jäännösverona.*

Koska vaihtotyöstä ei toimiteta ennakonpidätystä, se aiheuttaa jälkimaksua. Tilanne voidaan ottaa huomioon korottamalla palkkatulon ennakonpidätysprosenttia tai maksamalla ennakon täydennysmaksua. Vaihtopiiritulot jäävät usein varsin vähäisiksi, minkä johdosta asialla ei ole käytännössä suurta merkitystä.

Pienistä ansiotuloista ei tarvitse maksaa veroja lainkaan. Vuonna 2000 tämä määrä on noin 9 200 mk. Opintorahaa saavalla opiskelijalla verotus on hieman erilainen, tästä enemmän verohallituksen tiedotteessa n:o 926 "Koululaisten ja opiskelijoiden verotus vuonna 2000". Pääomatuloista, esim. lainaustoiminnan tulosta vero on 29 %. Niille ei ole mitään verotettavaa alarajaa, joten vähäisetkin pääomatulot tulevat verotetuksi samalla prosentilla.

Vaihtopiiri malli LUONNOS

Toiminta-alue

- Paikallinen / Paikallisesti Maa, jolloin perustuu mm. ihmisten tuntemiseen.

Mitä vaihdetaan

- Palveluksia ja tuotteita
 - Katso [palvelulista](#)

Miten

- Liity jäseneksi
- Kun tarvitset palvelua, vaihtoa, etsi vaihtolistalta tai vaihtosivustolta tekijän nimi ja sähköposti tai puhelinnumero. Sovi vaihtoon liittyvistä yksityiskohdista.
 - Tai etsi myynti-ilmoituksista tuote jota tarvitset.
 - Vaihdot tapahtuvat vapaasti vaihtopiiriläisten kesken. Palveluita ei tarvitse vaihtaa päittäin takaisin eli saman henkilön kanssa. Paikallisraha toimii vaihdonvälineenä kuin euro.
 - Vaihtosivuston osoite: [www](#).
 - Sopikaa vaihdon hinta paikallisrahayksikössä vapaasti keskenään tai käyttäkää suositushintoja.
- Suuremmissa vaihdoissa on hyvä tehdä kirjallinen sopimus, jotta osapuolet varmasti muistavat, mistä sovittiin.
 - Sopimuslomake löytyy vaihtosivustosta ja sitä voi netissä muokata kumpikin osapuoli

ennen sen lopullista lukitsemista ja tulostamista.

- Vaihdon tekeminen konkreettisesti
- Vaihdon tekemisen jälkeen tekijä tai tarvitsija laskuttaa/maksaa vaihdon itse netin kautta toimivassa vaihto-ohjelmassa
 - Ohjelma netissä kirjaa tapahtuman ja vaihtoehdosta riippuen lähettää toiselle osapuolelle laskun maksettavaksi tai ilmoituksen maksusta.
 - Kirjattavat tiedot: päiväys, osapuolet, palvelukoodi, hinta, mahdollisesti lisätietoa.
 - Ohjelma lähettää automaattisesti sähköposti-ilmoituksen toiselle osapuolelle tarkistukseksi.

Tili

- Lähtötilanne on nolla (0) rahayksikköä.
- Paikallisrahatili vähenee korkoa nollaa kohti (negatiivinen korko). Ts. tilillä oleva positiivinen summa vähenee seuraavan korkoprosentin mukaan: X %, joten tilillä rahan säästäminen ei onnistu. Paikallisrahatili ei myöskään kasva korkoa on se sitten minuksella tai plussalla.
- Tili voi olla minuksella (kts. kohta Vaihtopiiristä poistuminen) X rahayksikköä
- Tilitiedot ovat avoimia kaikille vaihtopiiriläisille

Vaihtopiiriin liittyminen

- Toimita seuraavat tiedot osoitteeseen:
 - Etunimi
 - Sukunimi
 - Kutsumanimi vaihtopiirissä
 - Puhelin
 - Sähköpostiosoite
 - Lähiosoite

Vaihtopiiristä poistuminen

- Piiristä voi erota saattamalla tilinsä nolleen
- Piiristä voidaan erottaa jos tili kasvaa jatkuvasti minusta (tilin omistaja ei toimi tekijänä)
 - Ohjelma ilmoittaa automaattisesti kaikille jäsenille sähköpostiin tämäntapaiset minustapaukset

Vaihtopiirisivusto

- Sivuston osoite:
- Sivuston taustalla oleva ohjelma ylläpitää pankkitilejä ja antaa vaihtopiiriläisille mahdollisuuden itse tehdä kirjaukset.
- Ohjelma kirjaa kaikki muutokset muutoslokiin kaikkien käyttäjien seurattavaksi
- Ohjelmassa on myös keskustelupalsta